
13

Verkiezing Voorzitter van de Tweede Kamer

Verkiezing Voorzitter van de Tweede Kamer

Aan de orde is **de stemming in verband met de verkiezing van de Voorzitter van de Tweede Kamer.**

De voorzitter:

Dan vraag ik toch nog heel even uw aandacht. Ik heb een voorleesmiddag. Het zijn twee pagina's, maar het is belangrijk dat deze stemmingen goed gaan, dus als u even geduld heeft, dan zal ik oplezen wat de bedoeling dadelijk is.

Aan de orde is de stemming in verband met de verkiezing van de Voorzitter. De stemming vindt plaats conform de artikelen 8.31 tot en met 8.36 van het Reglement van Orde.

Ik benoem nu allereerst tot leden van het stembureau de leden De Hoop, Peter de Groot, Six Dijkstra en Van Zanten. Ik verzoek de heer De Hoop als voorzitter van het stembureau op te treden. Ik verzoek de stemopnemers om aan de tafel in het midden van de zaal plaats te nemen. Ik nodig hen daar bij dezen toe uit. Heel veel dank aan u vier dat u deze rol op u wilt nemen, want het zijn toch weer belangrijke dingen. Het is goed dat daar mensen beschikbaar voor zijn.

Ik verzoek de bodes de stembriefjes uit te delen. Dan is het goed om te markeren dat de eerste stemronde een vrije ronde is. Dat betekent dat de leden hun stem mogen uitbrengen op alle leden. U wordt geacht op het stembriefje één naam te schrijven. Briefjes met meerdere namen of met namen van niet-leden van de Kamer en blanco briefjes zijn ongeldig en tellen ook niet mee voor de berekening van het aantal stemmen dat nodig is voor het behalen van een volstrekte meerderheid.

Mag ik nog even wat rust in de zaal? Er zijn op dit moment leden van de Kamer met eenzelfde achternaam. Een geldig briefje bevat dan tevens de voornaam van het betreffende lid. Maar ik wil u allen verzoeken om in ieder geval de achternaam op te schrijven. Als er dus alleen maar "Tom" of "Martin" staat, wordt het voor de mensen die dat hier moeten controleren lastig om te bepalen wie wie is. Laten we het hun zo makkelijk mogelijk maken en gewoon de volledige achternaam opschrijven. En als het iemand is met een achternaam van een ander lid, dan graag de voornaam erbij.

Ik verzoek de griffier van ieder lid de naam voor te lezen. De leden dienen op die oproep te reageren door op te staan en zich naar het stembureau hiervoor te begeven, waar het stembriefje in de daarvoor bestemde bus kan worden gedeponneerd. De griffier zal straks voldoende tijd tussen het oplezen van de namen nemen om gedrang in de zaal te voorkomen.

Ieder lid brengt het stembriefje persoonlijk naar de stemopnemers. Mijn stembriefje en de stembriefjes van de stemopnemers zelf zullen aan het slot worden opgehaald door de bode.

Ik verzoek de leden om bij het stembureau aan te sluiten bij de voorganger en niet voor te dringen. Dat is belangrijk! De stemmen moeten ook worden geverifieerd. Het is natuurlijk belangrijk dat het ordentelijk verloopt. Voorts wordt het op prijs gesteld als de leden niet met elkaar gaan spreken, maar hun plaats gewoon weer rustig innemen. Dan is het voor iedereen ook helder dat men opgeroepen wordt. Ik verzoek u dus niet door de zaal te gaan lopen of de zaal te verlaten tijdens de stemmingen, want dat maakt het geheel onoverzichtelijk.

Dit allemaal gezegd hebbende, vraag ik de griffier om achter de kathedraal te gaan staan en dan te beginnen met het voorlezen van de namen.

Een momentje. We doen het even opnieuw en we volgen gewoon de alfabetische volgorde, ook om het overzichtelijk te houden. We dachten: we maken het niet onnodig nog ingewikkelder, dus we beginnen gewoon bij het begin.

(De leden brengen hun schriftelijke stem uit.)

De voorzitter:

Dan dank ik de griffier. Ik dank u allemaal, want het liep vrij ordentelijk. Dank daarvoor. Ik schors nu de vergadering, zodat de stemopnemers de stemmen kunnen tellen. Ik verzoek de leden in de buurt te blijven, omdat ik op enig moment de vergadering zal heropenen voor de bekendmaking van de uitslag.

De vergadering wordt van 18.13 uur tot 18.28 uur geschorst.

De voorzitter:

Ik geef het woord aan de voorzitter van het stembureau, de heer De Hoop, die ik uitnodig om achter het spreekgestoelte te gaan staan.

De heer **De Hoop** (GroenLinks-PvdA):

Dank, voorzitter. Er zijn in totaal 148 stemmen uitgebracht.

De voorzitter:

148 leden staan op de presentielijst vermeld.

De heer **De Hoop** (GroenLinks-PvdA):

Er zijn 145 geldige stemmen uitgebracht.

De voorzitter:

De volstrekte meerderheid van het aantal uitgebrachte geldige stemmen is dan dus 73.

De heer **De Hoop** (GroenLinks-PvdA):

Er zijn 71 stemmen uitgebracht op de heer Bosma. Er zijn 61 stemmen uitgebracht op de heer Van der Lee. Er zijn 12 stemmen uitgebracht op mevrouw Kamminga. Er is 1 stem uitgebracht op de heer De Roon.

(Hilariteit)

De voorzitter:

Mag ik nog heel even rust? Ik stel vast dat geen der leden de benodigde meerderheid heeft behaald. Er zal dus een tweede stemronde moeten plaatsvinden. Ook in deze stemronde is er een zogenaamde vrije stemming. Ik zie de heer Omtzigt naar de interruptiemicrofoon lopen.

De heer Omtzigt (NSC):

Voorzitter, een punt van orde. Er zijn in ieder geval twee leden die gezegd hebben dat ze kandidaat zijn, maar er is een derde lid van het Presidium dat stemmen heeft behaald, en dat bent uzelf. Het is niet duidelijk of u kandidaat bent en dat hoeft u ook niet te zeggen, want er zijn twee vrije stemrondes, maar ik zou u in overweging willen geven om een ander lid van het Presidium — er is maar één lid van het Presidium dat geen stemmen behaald heeft en dat is de heer Van Nispen — de rest van de procedure te laten voorzitten.

De voorzitter:

Ik heb daar persoonlijk geen bezwaar tegen. Ik kijk even naar de heer Van Nispen. Ik wil van tevoren benadrukken dat ik het uiteraard waardeer dat er een aantal stemmen op mij zijn uitgebracht — dat zie ik dan maar als compliment voor de wijze waarop ik het deze week heb gedaan — maar dat dat tegelijkertijd geen recht doet aan de twee kandidaten die hier een betoog hebben gehouden en vragen hebben beantwoord om zich te kandideren. Wij hebben hun daartoe de gelegenheid gegeven en zij hebben dat met verve gedaan. Dat wil ik er wel even bij opgemerkt hebben. Als de heer Van Nispen ertoe bereid is en als de leden zich er comfortabeler bij voelen, vind ik het geen punt om van stoel te wisselen.

Mevrouw Bikker (ChristenUnie):

Voorzitter. We hebben zorgvuldig met elkaar deze procedure vastgesteld. U heeft zich zelf niet kandidaat gesteld, maar alle 150 leden kunnen gekozen worden in deze ronde. Daarmee is er bij mijn fractie gewoon steun voor uw voorzitterschap. Dat zie ik de zaak ook niet doorbreken.

(Geroffel op de bankjes)

De heer Markuszower (PVV):

Daar sluit ik me bij aan.

De heer Jetten (D66):

Daar sluit ik me ook bij aan. U heeft zowel gisteren als vandaag voortreffelijk voorgezeten, waarvoor dank.

De heer Ergin (DENK):

Hetzelfde geldt voor DENK, voorzitter.

De voorzitter:

Ik had overigens niet het idee — ik kijk even naar de heer Omtzigt — dat hij hiermee bedoelde dat ik niet goed zou hebben voorgezeten. Ik denk dat het goed is om dat nog even te markeren.

Mevrouw Van der Plas (BBB):

Ik sluit me ook aan bij de woorden van mevrouw Bikker. Dit geeft me nóg een keer de gelegenheid om u te complimenteren met uw rol als tijdelijk Voorzitter.

De voorzitter:

Dank u wel.

De heer Bontenbal (CDA):

U mag wat mij betreft lekker blijven zitten daar.

De heer Stoffer (SGP):

Daar ben ik het mee eens.

De heer Klaver (GroenLinks-PvdA):

Ik ook.

De heer Frederik Jansen (FVD):

Het volste vertrouwen.

Mevrouw Koekkoek (Volt):

Het volste vertrouwen, voorzitter.

De voorzitter:

Dank u wel. Dan blijf ik op deze plek.

Dan gaan we over naar de tweede stemronde. Aan de orde is de tweede stemronde, wederom een vrije ronde. Dat betekent dat de leden hun stem mogen uitbrengen op alle leden. Ik verzoek de bodes de stembriefjes uit te delen.

U wordt geacht op het stembriefje één naam te schrijven. Briefjes met meerdere namen, met namen van niet-leden van de Kamer en blanco briefjes zijn ongeldig en tellen in deze ronde ook niet mee voor de berekening van het aantal stemmen dat nodig is voor het behalen van de volstrekke meerderheid.

Ook nu geldt dat bij een stem op een lid met een achternaam die op dit moment vaker voorkomt in de Kamer, een geldig stembriefje de voornaam van het betreffende lid moet bevatten.

De laatste briefjes zijn inmiddels uitgedeeld en ik ga de griffier nu dan ook vragen om de namen op te lezen.

(De leden brengen hun schriftelijke stem uit.)

De voorzitter:

Dan dank ik wederom de griffier. Ik dank ook weer u allen en schors de vergadering, zodat de stemopnemers de stemmen kunnen tellen. Zoals zojuist verzoek ik u wederom in de buurt te blijven, zodat ik de vergadering op enig moment weer kan heropenen.

De vergadering wordt van 18.45 uur tot 19.00 uur geschorst.

De voorzitter:

Ik heropen nu de vergadering, zodat we de uitslag kunnen vaststellen na de tweede stemronde. Ik geef daartoe het woord aan de voorzitter van het stembureau, de heer De Hoop.

De heer **De Hoop** (GroenLinks-PvdA):

Dank u wel, voorzitter. Er zijn in totaal 148 stemmen uitgebracht.

De voorzitter:

Er staan ook 148 leden op de presentielijst vermeld.

De heer **De Hoop** (GroenLinks-PvdA):

Voorzitter. Er zijn 146 geldige stemmen uitgebracht.

De voorzitter:

De volstreekte meerderheid van het aantal uitgebrachte geldige stemmen is dan 74.

De heer **De Hoop** (GroenLinks-PvdA):

Voorzitter. Er zijn 75 stemmen uitgebracht op de heer Bosma.

(Applaus)

De voorzitter:

Ik ga de heer Bosma zo dadelijk uiteraard van harte feliciteren, maar we maken toch ook nog even het hele gedeelte af. Waar was u gebleven, meneer De Hoop?

De heer **De Hoop** (GroenLinks-PvdA):

Ik was gebleven bij de 75 stemmen die uitgebracht waren op de heer Bosma. Dan zijn er nog 66 stemmen uitgebracht op de heer Van der Lee en er zijn 5 stemmen uitgebracht op mevrouw Kamminga.

De voorzitter:

Dank u wel, meneer De Hoop, en dank ook aan de leden van het stembureau. Aangezien de heer Martin Bosma de volstreekte meerderheid heeft behaald, is hij gekozen tot Voorzitter van deze Kamer.

(Applaus)

De voorzitter:

Ik moet nog even officieel zeggen dat ik de leden van het stembureau uiteraard bedank, maar dat ze hiermee ook ontheven zijn van hun functie. Dat gezegd hebbende, nodig ik uiteraard de heer Bosma uit om naar voren te komen, zodat ik de voorzittershamer aan hem kan overhandigen en hem ook in persoon kan feliciteren.

(De tijdelijk Voorzitter overhandigt de voorzittershamer aan de heer Bosma.)

Voorzitter: Martin Bosma

De voorzitter:

Om te beginnen wil ik een hertelling.

(Hilariteit)

De voorzitter:

Ja, hier had ik ook niet op gerekend. Ik wil Tom bedanken voor zijn geweldige kandidatuur. Het was een eer en een genoegen geweest om van hem te mogen verliezen. De Nederlandse vereniging van mensen die geboren zijn in juli 1964, heeft zich weer even danig laten gelden vandaag. Bedankt, Tom.

Ik wil Roelien bedanken, die geen kandidaat was maar terecht toch veel stemmen kreeg. Een geweldige tijdelijke Voorzitter.

(Geroffel op de bankjes)

De voorzitter:

Ooit, toen ik het was, bedankte Arie Slob me en zei: het waren vier fantastische dagen. En het waren geweldige dagen.

Ik wil mijn bescheiden overwinning opdragen aan heel veel PVV'ers die de afgelopen twintig jaar een prijs hebben moeten betalen voor het feit dat ze PVV'er zijn. Die zijn ontslagen, hebben problemen gekregen op hun werk, kregen de promotie niet. Hun kinderen werden niet opgesteld bij de sport soms. Daar zijn heel vervelende verhalen van bekend. Mijn overwinning wil ik graag aan hen opdragen. Maar er is niemand die een grotere prijs heeft betaald voor zijn idealen dan Geert Wilders. Ik wil hem bedanken voor alles wat hij de afgelopen twintig jaar voor ons heeft gedaan.

Ten slotte wil ik iedereen bedanken die op mij gestemd heeft. Mensen die niet op mij gestemd hebben, zullen dat nog merken bij de verdeling van de spreektijden. Nee, geintje! Geintje! Politiek is een ernstige zaak en het gaat over heel veel dingen en heel veel belangen, maar het Kamerlidmaatschap is tegenwoordig nog maar heel kort en we moeten ook met z'n allen een beetje lol hebben de komende tijd dat ik hier mag zitten. Dus laten we alsjeblieft een beetje lol hebben en naast al het serieuze werk ook een beetje gein trappen op zijn tijd.

Mijn goede voornemen is om in ons jubileumjaar de Kamerdag te openen met een mooi gedicht. Daar wil ik vandaag een aanvang mee maken en dan meteen ook de boel sluiten vandaag. Het kan eigenlijk geen toeval zijn: vandaag 100 jaar geleden is Gerard Reve geboren, de grote volksschrijver. Ik wil graag deze zitting besluiten met een gedicht van hem, dat toepasselijkerwijs Dagsluiting heet.

Eigenlijk geloof ik niets,
en twijfel ik aan alles, zelfs aan U.
Maar soms, wanneer ik denk dat Gij waarachtig leeft,
dan denk ik, dat Gij Liefde zijt, en eenzaam,
en dat, in zelfde wanhoop, Gij mij zoekt
zoals ik U.

Ik sluit de vergadering.